

Vlaams
Parlement

vergadering **C75**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 13 december 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beleidsverantwoordelijkheid in Malawi – 643 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de situatie in Zuid-Soedan – 572 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stand van zaken met betrekking tot het 'Trade in Services Agreement' (TiSA) en het publieke debat daarover – 603 (2016-2017)	7
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Verklaring van Namen – 656 (2016-2017)	12

**VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de beleidsverantwoordelijkheid in Malawi
– 643 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister-president, ons partnerland Malawi zit in een behoorlijk precaire situatie. Hongersnood staat voor de deur, de elektriciteit valt nagenoeg dagelijks uit en ook met de watervoorziening zijn er problemen. Bij de internationale donoren wordt dan ook stevig aangedrongen op hulp.

In die context volgde ik met veel interesse de toch wel bizarre 'verdwijning' van president Mutharika. Die vertrok op 16 september naar de Verenigde Staten voor een zitting van de Verenigde Naties, maar toen die tien dagen later afliep, keerde de president niet terug. Pas op 16 oktober, een goede maand na zijn vertrek, verscheen Mutharika terug in Malawi. In een politiek systeem als dat van Malawi, waar bijzonder veel macht geconcentreerd zit bij de president, betekent dat in de praktijk een langdurig 'non governo' op een cruciaal moment. Over de reden van zijn afwezigheid werd niet eens gecommuniceerd. Helemaal kras is dat de regering, bij monde van informatieminister Malison Ndaou, expliciete dreigementen uitte aan iedereen die hierover zelfs maar durfde te speculeren.

U zult begrijpen dat zulke praktijken mij behoorlijk tegen de borst stuiten. Dat de hoogste bestuurder van een land tijdens een crisisperiode van de radar verdwijnt, is zorgelijk. Als dit dan ook nog eens uitdraait op een regelrechte aanval op de vrijheid van meningsuiting en nieuwsgaring, wordt het toch wel problematisch.

Minister-president, hoe evalueert u de politieke situatie in partnerland Malawi? Bent u ervan overtuigd dat de Malawische autoriteiten alle mogelijke inspanningen doen om de problemen inzake voedselvoorziening krachtig aan te pakken? In hoeverre acht u de vrijheid van meningsuiting en nieuwsgaring voldoende gegarandeerd in Malawi, gezien de recente verklaring van Ndaou?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Hendrickx, volgens de informatie die ik krijg van mijn diensten die de situatie in het partnerland opvolgen, is de politieke situatie in Malawi eerder stabiel. Op basis van de mij verstrekte informatie heb ik geen reden om aan te nemen dat de afwezigheid van de president, ondertussen twee maanden geleden, een negatieve impact zou hebben gehad, bijvoorbeeld op de voedselvoorziening in het land.

De Malawische overheid en de internationale gemeenschap leveren veel inspanningen om de voedselbehoeften zo goed mogelijk te garanderen. Zoals u weet, is Malawi een van de armste landen ter wereld. Het is daarenboven zwaar getroffen door het natuurverschijnsel El Niño. Dat is de reden waarom ik in september van dit jaar beslist heb om de bijdrage aan het Malawi Humanitarian Emergency Response Fund met een bedrag van 479.000 euro voor een periode van drie jaar te hernieuwen. Dat betekent concreet dat er in Malawi zeer snel middelen kunnen worden ingezet bij ad-hocnoodsituaties.

De grondwet van Malawi biedt garanties voor persvrijheid en het recht op vrije meningsuiting. De voorbije tien jaar is Malawi op dat vlak vooruitgegaan, zo blijkt uit het rapport van de Mo Ibrahim Foundation over tien jaar bestuur in Afrika. Malawi scoort hier 65,8 op 100 en staat op de elfde plaats, boven het Afrikaanse

gemiddelde van 50 op 100. Vrijheid van meningsuiting blijft niettemin een belangrijk knelpunt in Afrika, maar tegen de trend in gaat Malawi er de laatste jaren dus op vooruit.

Ondanks de vooruitgang zijn er in de praktijk bepaalde wetten, waaronder die waar de minister van Informatie gewag van maakte, die de vrije meningsuiting in het land nog te veel aan banden leggen. Het incident van oktober dat u daarnet schetste, is daarvan een voorbeeld. Ik hoop dat er daarin vooruitgang wordt geboekt en dat dit soort incidenten in de toekomst minder en minder zullen voorkomen.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister-president, uiteraard ben ik tevreden dat u de situatie op basis van accurate informatie kunt omschrijven als 'stabiel'. Ook het feit dat ons partnerland beter scoort in de ratings in Afrika doet me het beste vermoeden. We zullen dat natuurlijk goed moeten opvolgen. Zoals u zelf ook aangeeft, beperken een aantal wetten in het wetgevingsarsenaal daar toch ook de vrije meningsuiting. Dat is iets dat we niet kunnen nemen. U drukt uw hoop uit dat daar verbetering in kan worden gebracht. Die deel ik uiteraard. Voor het overige kan ik alleen maar meegeven dat ik zelf hoop dat het voorbeeld van president Mutharika niet tot voorbeeld zal strekken voor anderen, die zo misschien zin zouden krijgen om ook eens van de radar te verdwijnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de situatie in Zuid-Soedan – 572 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Voorzitter, minister-president, collega's, de afgelopen weken kregen we via de media te horen en te lezen dat de situatie in Zuid-Soedan niet goed evolueert, en dat is dan nog een eufemisme. Vorige week werd in De Standaard een duidelijk beeld geschetst van de burgeroorlog in het land, met de tribale haat tussen Dinka en Nuer, maar daarbovenop komt nog de moordende strijd van losbandige milities. De secretaris-generaal van de VN, de heer Ban Ki-moon, heeft gewaarschuwd voor het risico op genocide, op massaslachtingen in Zuid-Soedan, maar heeft ook gesteld dat de Verenigde Naties menen niet in staat te zijn dit te voorkomen.

Vooraf rond het stadje Yei zou de situatie echt dramatisch zijn, met groepsverkrachtingen, allerlei mishandelingen, moordpartijen en dergelijke meer. Minister-president, me optrekkend aan de woorden van de secretaris-generaal, die zei dat men misschien via een gecoördineerd internationaal optreden iets kan doen om te voorkomen dat dit verder escaleert, richt ik me tot u. Ik weet wel dat we een overtuigde, maar toch kleine speler zijn op dit terrein. In het kader van het beleid van Vlaanderen als vredesregio en het feit dat u overtuigd wilt inzetten op conflictpreventie, denkt u dat Vlaanderen kan bijdragen om het conflict daar op een of andere wijze te helpen beheersen? Kunnen we samenwerken met andere regio's of landen om een antwoord te bieden op deze conflictsituatie? In het verleden hebben we via de multilaterale hulp ook wel iets gedaan met het oog op het conflict aldaar. Voorziet u heel concreet in een budget voor specifieke stappen in het kader van conflictpreventie in Zuid-Soedan?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw de Bethune, na een recent bezoek aan Zuid-Soedan heeft Yasmin Sooka, het hoofd van de mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties, op 30 november een heel somber beeld van de toestand geschetst. Er worden in het land etnische zuiveringen gepleegd die doen denken aan de volkerenmoord in Rwanda van 1994. De zuiveringen worden uitgevoerd door mensen te laten verhongeren, door dorpen plat te branden, door verkrachtingen, door moordpartijen op grote schaal. Zowat alle gewapende groepen, ook die van de regering, zijn daarbij betrokken. U weet dat onze FOD Buitenlandse Zaken een negatief reisadvies geeft en iedereen ten stelligste afraadt om zich daarheen te begeven. Men raadt landgenoten die zich daar nog zouden bevinden, ook aan zo snel mogelijk het land te verlaten. Buitenlanders zijn een heel geveiseerd doelwit voor gewapende berovingen. Op doorgangswegen zijn er heel geregeld gewelddadige overvallen. Ook in de steden is er geweld-dadige criminaliteit.

De transitieregering, die eind april is gevormd na het vredesakkoord van 26 augustus 2015, heeft geen enkele greep op de situatie, en de president ontkent de aantijgingen van etnische zuiveringen. De VN stelt nochtans te vrezen dat de etnische zuiveringen zouden kunnen evolueren naar een echte genocide als er niet snel verandering komt.

U weet dat er nu al heel hevig wordt gevochten. U hebt zelf gezegd dat we een kleine speler zijn op dat vlak. Het gaat hier niet over conflictpreventie, maar over conflictbeheersing, en op dat vlak is er mijns inziens alleen één instantie die kan optreden, namelijk de VN, met de inzet van blauwhelmen. De huidige troepenmacht is echter absoluut niet in staat om het geweld een halt toe te roepen. De Verenigde Naties willen een bijkomend contingent van vierduizend troepen sturen, maar stoten op een weigering van de regering en slagen er dus niet in om een vredesmacht ter plaatse te sturen. Het is uiteraard zo dat de VN de regering onder druk blijft zetten om dat extra contingent blauwhelmen toe te laten en om hun de kans geven in heel het land te opereren.

Sinds het begin van de crisis in 2013 zijn de levens van miljoenen Zuid-Soedanezen verwoest en zijn ongeveer 3 miljoen mensen op de vlucht geslagen. De vluchtelingen zoeken een onderkomen in Soedan, Oeganda en de Democratische Republiek Congo. U weet dat we een aanzienlijke bijdrage leveren aan het Central Emergency Response Fund (CERF), het noodfonds van de VN. Op die manier leveren we bijstand aan Zuid-Soedan.

In 2016 ging het om 600.000 euro Vlaamse noodhulp. Zuid-Soedan staat bovenaan de lijst van landen die steun krijgen van het CERF. Meer dan 20 miljoen dollar is rechtstreeks aan Zuid-Soedan toegekend. Daarnaast hebben Uganda en Soedan respectievelijk 28 en 24 miljoen dollar ontvangen voor de opvang van de Zuid-Soedanese vluchtelingen. In totaliteit staat de crisis in Zuid-Soedan hiermee op de eerste plaats op het vlak van toekenning van financiële middelen door het CERF.

Daarnaast heb ik in 2014 een project van Plan België in Zuid-Soedan gesteund met een subsidie van 248.000 euro. Dat ging over de bescherming van ontheemde kinderen en voorziening in geïntegreerd onderwijs. Dat project kon nog worden uitgevoerd, maar Plan België heeft toen al laten weten dat de werk-omstandigheden zeer erg onder druk kwamen wegens de toenemende onveiligheid. Ik neem aan dat op dit ogenblik een dergelijk project niet kan tot er een conflictbeheersing kan ontstaan of tot de VN op een andere manier de orde kan herstellen.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, we ondersteunen de inspanningen die u doet met de Vlaamse Regering en vanuit het departement om steun te verlenen en waar we kunnen een klein stukje daartoe bij te dragen, ook via de multilaterale hulp. U verwijst naar het CERF. Wij ondersteunen de inspanningen die u doet in dat noodfonds, ook in het verleden en ook in de toekomst. We weten dat we die inspanningen zullen moeten blijven doen. Ik denk dat we die inspanningen moeten verhogen in de toekomst. Daarin is niet voorzien in de begroting 2017. We zitten in een zware begrotingsdiscipline, maar ik denk dat we de inspanningen zullen moeten blijven verhogen.

Het is heel belangrijk dat u daarrond ook communiceert, minister-president, en dat u ook uitlegt aan de mensen in Vlaanderen en aan ons, de vertegenwoordigers van de mensen, dat wij daarop moeten inzetten. Het is een kwestie van mensenrechten – dat klinkt hol –, maar het is ook een kwestie van eigenbelang. Het is in ons eigen belang dat er veiligheid is in al die vuurhaarden in de wereld. Het is onze taak als politici, als volksvertegenwoordigers, als leden van de regering, om een genuanceerd en correct verhaal te brengen om mensen uit te leggen dat het in ons belang is dat wij investeren om mensen in nood te helpen in conflicthaarden. Dat geldt voor Zuid-Soedan, dat geldt voor Syrië, dat geldt voor Aleppo. Als we nu allemaal lezen op Facebook dat kinderen op dit ogenblik worden terechtgesteld in Aleppo, dan treft ons hier vandaag geen verantwoordelijkheid, maar dan treft ons wel de verantwoordelijkheid dat we de bevolking in Vlaanderen uitleggen dat we die inspanning moeten doen, dat het onze plicht is en dat het in ons belang is om het te doen. Ik hoop dat u me daarin kunt volgen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister president, ik steun de benadering van onze collega. Ik voel met haar mee, ze heeft gelijk. Als wij geen premie voor onze beschaving betalen, dan zal deze onder de voeten worden gelopen. Het zal niet zijn door Turkije uit te kopen, om daar wat mensen op te houden.

Ik stel toch een feit vast. Het is niet omdat een deel van een land zich van het moederland afscheurt om economische of taalkundige redenen of redenen van samenstelling, dat het daarmee automatisch vrede krijgt en zich optimaliseert. Het is een les in geschiedenis. Ik ga verder dan dat. De Democratische Republiek Congo (DRC) zal binnen enkele dagen misschien een dramatische ontknoping kennen. U weet dat ik mij bijzonder interesseer voor Congo. Ik ben er twee tot drie maal per jaar. Ik ken bijna alles wat daar reilt en zeilt en probeer daar zoveel mogelijk aan bij te brengen. Congo is omgeven door negen landen, waaronder Soedan. Een van de grote gevaren die dreigt, is de jihadisering, het beneden komen in een oude couloir van de slavenhandel tussen Oost en West in Afrika en die ook in de streek van Noord-Oost-Congo enorme problemen met zich meebrengt, ook in de andere landen. De instabiliteit van Burundi en het eventueel opeisen van grondstoffen en dergelijke meer door Rwanda en Uganda, maken dat de Democratische Republiek Congo de Afrikaanse puzzel min of meer in stand kan houden. Als die implodeert, dan krijgen we nog andere gevolgen. Het is mijn wens dat u met deze factor zoveel mogelijk rekening zou houden, want anders zullen de dramatische omstandigheden die u terecht hebt onderstreept en de inspanningen die u terecht doet, nog met een veelvoud van moeilijkheden te kampen hebben.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Een voetnoot: een land tegen wil en dank bij elkaar houden, heeft niet noodzakelijk als gevolg dat de vrede daar gehandhaafd wordt.

Herman De Croo (Open Vld): Ik viseerde niets, hoor. *(Gelach)*

Jan Van Esbroeck (N-VA): Ik ook niet.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister-president, ik kan u uiteraard volgen in verband met de aanklacht van de VN naar aanleiding van het bezoek aan Zuid-Soedan, waar de hongersnood, de verkrachtingen, het platbranden van dorpen en de moordpartijen op grote schaal werkelijk schrijnend zijn. Het lijkt erop dat de VN een verloren strijd voert tegen tientallen ernstige crisissen tegelijkertijd in deze wereld. Zoals collega Van Overmeire eerder zei naar aanleiding van een vraag om uitleg over de crisis in Jemen: het komt allemaal tegelijk op ons af.

Vlaanderen doet reeds veel. De minister-president wees al op de steun aan CERF en Plan België. Wij in het Westen moeten onze verantwoordelijkheid blijven opnemen. Dat zal ik zeker niet ontkennen. Het is ook belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt en zijn steen bijdraagt.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik kan onderschrijven wat de leden zeggen, maar bij mij komt het humanitaire op de eerste plaats en dan het eigenbelang. Iedereen in Europa heeft er belang bij dat de escalerende situaties een halt worden toegeroepen. De eerste bekommernis is de verschrikkelijke gevolgen van die etnische zuiveringen die volgens de VN kunnen evolueren naar een echte genocide. Er zijn andere voorbeelden aangehaald van leed in de wereld, zoals Aleppo. Vlaanderen doet er goed aan om CERF te steunen, het noodfonds van de VN. Dat is de best gestructureerde manier om daar op dit ogenblik hulp te verlenen aan ontheemden, mensen op de vlucht en slachtoffers van het geweld. Op een andere manier is het op dit moment helaas niet mogelijk om noodhulp te verstrekken omdat het land in een grote chaos verkeert. Er kunnen moeilijk projecten worden opgezet. Het is in eerste instantie een zaak van de wereldgemeenschap, de VN, maar die slaagt er niet in om daar voldoende troepen te krijgen om de situatie onder controle te krijgen. Als dit niet lukt, dan zal dit dramatisch evolueren. Daar hebben wij helaas geen zeggenschap in en daar kunnen we op dit ogenblik niets aan doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de stand van zaken met betrekking tot het 'Trade in Services Agreement' (TiSA) en het publieke debat daarover
– 603 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, het Trade in Services Agreement (TiSA) is een van de akkoorden waarover ook wordt onderhandeld en dat een beetje onder de radar is gebleven. In het kader van de Doha Ontwikkelingsronde werd na het General Agreement on Trade in Services (GATS) over verdere liberalisering van de handel in diensten gesproken, maar voortgang maken bleek binnen de World Trade Organization (WTO) onhaalbaar. Bij een aantal WTO-leden bestond toch de wens de afspraken uit het GATS te verbreden en verdiepen. Daarom hebben 23 WTO-leden sinds 2012 daarover onderhandeld en wensen ze een plurilateraal akkoord over de handel in diensten, namelijk het TiSA, te bereiken. De Europese Unie is een van deze 23 onderhandelingspartners.

De onderhandelingen over dit akkoord zijn lang onder de publieke radar gebleven. Het CETA en het TTIP zijn inmiddels wel in het publieke debat

binnengedrongen. De verkiezing van de handelsseptische Donald Trump als volgende president van de Verenigde Staten zet het TiSA mogelijk op de helling. Een van de conclusies van het CETA- en TTIP-debat is dat een breed publiek debat nodig is over de onderhandelingen van handelsakkoorden zodat het eindresultaat evenwichtig is en geen sociale onrust veroorzaakt en een breder draagvlak heeft.

Het is echter onduidelijk hoe de onderhandelingen verder zullen verlopen. De aanvankelijke deadline was december, maar intussen is duidelijk dat die niet gehaald zal worden.

Minister-president, kunt u een stand van zaken geven na de laatste onderhandelingsronde van 2 tot 10 november? Hoe schat u de kans van slagen in van dit akkoord en wanneer verwacht u eventueel de succesvolle afronding? Hoe schat u de impact van de verkiezing van Donald Trump in op het onderhandelingsproces? Hoe hebt u het publieke debat inzake het TiSA georganiseerd en wat zijn de verdere plannen op dit vlak? Het debat over het CETA en het TTIP hebben ons duidelijk gemaakt dat de handelsakkoorden leven bij het grote publiek, en er moet op een andere manier over worden onderhandeld. Welke inspanningen levert u om een grotere betrokkenheid te creëren? Welke conclusies hebt u getrokken uit het Belgische CETA-debat voor het TiSA? Hebt u zicht op de economische impact van het TiSA in België? Het is belangrijk om de impactanalyses op tijd te maken. Zal de toegenomen concurrentie in de dienstensector als gevolg van het TiSA een positieve of een negatieve impact hebben op de omvang, de kwaliteit en de duurzaamheid van werkgelegenheid?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, zoals u zelf aangeeft, hebben de Amerikaanse verkiezingen hun effect op de plurilaterale handelsagenda niet gemist. De onderhandelingen over handel in diensten, het TiSA, zijn opgeschort sinds de laatste onderhandelingsronde van november jongstleden wegens een aanhoudend gebrek aan engagement van de VS in afwachting van een nieuwe administratie. De administratie die nu nog aan de macht is, heeft gezegd dat het geen zin heeft om verder te onderhandelen, en dat is logisch. In plaats daarvan greep er een vergadering plaats op het niveau van de hoofdonderhandelaars die voornamelijk tot doel heeft een stand van zaken of inventaris op te maken en te consolideren. De bedoeling is dat in de lente van volgend jaar de draad opnieuw wordt opgenomen.

De vraag over de kans van slagen is moeilijk te beantwoorden. Het zou voor de Vlaamse economie een goede zaak zijn dat we slagen in deze onderhandelingen. Ik ga er nog steeds van uit dat de onderhandelingen succesvol kunnen worden beëindigd. Het is wachten tot de lente. De nieuwe Amerikaanse president lijkt de voorkeur te geven aan bilaterale akkoorden, eerder dan aan multilaterale akkoorden.

Hij moet ook nog een handelsvertegenwoordiger aanstellen. Dit moet worden goedgekeurd door het Congres. Op het ogenblik is het dus koffiedik kijken wat de houding van de VS zal zijn en wat de impact zal zijn op de voortzetting van de onderhandelingen. Het zal zeker tot de lente duren voor we daar enig zicht op krijgen.

Een publiek debat is georganiseerd voorafgaand aan elke onderhandeling zoals bij elke andere voorgenomen opstart van onderhandelingen. Het Departement internationaal Vlaanderen bevraagt FIT, bevraagt het brede maatschappelijke middenveld. Het heeft ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies betrokken bij de bevraging. Wij geven maandelijks een stand van zaken die u in de mededelingen aan de Vlaamse Regering krijgt.

Wat de conclusies betreft, kan ik u zeggen dat de handel in diensten aan belang wint. Het rapport van het steunpunt geeft aan dat de dienstensector in de meeste EU-lidstaten meer dan 50 procent van het bruto binnenlands product (bbp) vertegenwoordigt. Ik citeer: "Het aandeel van diensten in de internationale handel bedraagt echter maar 20 procent. De cijfers suggereren dat voor veel landen aanzienlijke handelsbelemmeringen blijven bestaan waardoor de internationale dienstenhandel zijn potentieel mogelijk niet volledig benut."

We moeten de onderwijs-, welzijns-, gezondheidszorg- en toekomstige diensten beschermen tegen ongebreidelde liberalisering. We wensen geen liberalisering van de audiovisuele diensten omdat culturele diensten in het algemeen een dubbele natuur kennen, namelijk een economische, maar ook een maatschappelijke dimensie. Het mandaat aan de Europese Commissie trekt op dat vlak duidelijke rode lijnen. De Europese Commissie is gebonden door het mandaat dat ze heeft gekregen.

Ik geef een aantal punten uit dat mandaat. De vrijhandel mag geenszins de culturele verscheidenheid, die in Europa gedragen wordt door alle lidstaten, in het gedrang brengen; specifieke bepalingen dienen te worden opgenomen met betrekking tot duurzame ontwikkeling; het regelgevingsrecht van de lidstaten moet gevrijwaard blijven; publieke diensten en diensten van algemeen belang mogen niet in het gedrang worden gebracht; audiovisuele diensten zijn uitgesloten van de onderhandelingen; de bestaande bescherming en hoge veiligheids-, milieu-, en arbeidsstandaarden kunnen niet negatief worden beïnvloed.

Het mandaat is gepubliceerd. U vindt dit mandaat online. Er is op dat vlak transparantie vanwege de Europese Commissie. Ik neem me voor om voor deze en andere onderhandelingen te vragen om leeskamers in te richten op het niveau van de Europese Unie, maar ook op het niveau toegankelijk voor de lidstaten. Bij ons is dat ook georganiseerd voor het TTIP. Dit kan alleen maar de transparantie ten goede komen. Deze les trek ik niet uit het CETA maar wel uit het TTIP. Ik denk dat dit een goede zaak is voor alle mogelijke onderhandelingen, uiteraard met de nodige geheimhoudingsclausules. Want zijn mandaten en onderhandelingspositie per ronde publiek maken, betekent dat men niet meer kan onderhandelen als alle andere partners weten wat het ultieme bod en uitgangspunt is. Dan is men op voorhand verloren in de onderhandelingen.

Vlaanderen wil specifieke aandacht voor de liberalisering van financiële, bouw- en baggerdiensten, maritieme, professionele en ingenieursdiensten, distributie, transport en logistieke diensten, milieudiensten zoals afvalbeheer, klimaatmitigatie en/of -adaptatie en bodemonderzoek en -sanering alsook telecomdiensten, toerisme en recreatie.

Specifieke cijfers over de economische impact voor België hebben we niet, maar de impactanalyse op Europa is positief. Het aandeel van diensten in de Vlaamse economie neemt toe en diensten worden steeds vaker samen verkocht met goederen, vooral in relatie met de circulaire economie. Daarom is een verbeterde regeling van handel in diensten – waarin ook aandacht is voor de nieuwe manieren van werken bij levering van diensten, bijvoorbeeld verkoop via het internet – van groot belang voor de werkgelegenheid in Vlaanderen en de duurzaamheid van onze economie.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik dacht even dat het TiSA opgeschort was. Ik vroeg me af of het officieel was opgeschort of de facto. Ik meen uit uw antwoord af te leiden dat het de facto is opgeschort vanwege de verkiezingen in Amerika.

U zegt dat er een stand van zaken wordt opgemaakt om verder te kunnen onderhandelen met de nieuwe administratie. Wordt die ook officieel aan de regeringshoofden overgemaakt of enkel aan de hoofdonderhandelaars?

Ik begrijp verschillende elementen uit uw antwoord heel goed. U hebt verwezen naar het mandaat met duidelijke rode lijnen. In alle eerlijkheid, ik weet niet of dat mandaat al publiek is gemaakt.

Minister-president Geert Bourgeois: Het mandaat staat online.

Güler Turan (sp-a): Het staat online. Ik zal er eens naar kijken. Die rode lijnen zijn duidelijk. De invulling moet dan later nog komen.

We moeten ervoor zorgen dat we voor die handelsakkoorden in de toekomst een beter draagvlak creëren. Er zijn inderdaad bepaalde lessen getrokken uit het TTIP. Voor sommigen zijn die openingen naar transparantie al breed genoeg. U bent daar tevreden over. Voor anderen gaat het nog niet ver genoeg. De transparantie over het CETA was inderdaad veel slechter, maar dat akkoord bevindt zich op dit ogenblik in een andere situatie. Het brede maatschappelijke veld moet beter worden betrokken. U hebt gezegd dat de klassieke bevragingen zijn gebeurd door het Departement internationaal Vlaanderen. U hebt verwezen naar FIT. U hebt gezegd dat ook de VVSG is bevestigd. Gebeurde dat schriftelijk? U zei: "Het breed maatschappelijk veld is geïnformeerd, is bevestigd."

U verwijst uitdrukkelijk naar de VVSG. Gaat het dan over een schriftelijke vraag van de VVSG? Is de vraagstelling aan FIT schriftelijk gebeurd? Als u daar vandaag niet op kunt antwoorden, kan ik u die vraag ook schriftelijk stellen. Naast FIT en de VVSG zegt u dat het breed maatschappelijk veld is bevestigd. Mijn vraag is hoe dat is gebeurd.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Het TiSA is gebaseerd op het General Agreement on Trade in Services. Alle leden van de WTO zijn daarbij betrokken. De belangrijkste bepalingen van het GATS, met name reikwijdte, definities, markttoegang, behandeling en vrijstellingen, worden ook in het trade agreement besproken. De gesprekken verlopen op basis van voorstellen van de verschillende deelnemers. U hebt dat zeer goed uitgelegd, minister-president.

Het TiSA is gericht op de openstelling van de markten, de verbetering van de regels inzake licentieverlening, financiële diensten, telecommunicatie en e-commerce, zeker voor professionals die tijdelijk in het buitenland verblijven om er aan dienstverlening te doen. Vlaanderen heeft in dit verdrag heel wat offensieve belangen te verdedigen. Ook dit verdrag is in het belang van Vlaanderen net zoals het CETA en andere verdragen waarover nog altijd wordt onderhandeld. Vlaanderen neemt een positieve, offensieve houding aan in deze onderhandelingen omdat dit verdrag op termijn kan uitgroeien tot een multilateraal akkoord dat een verbetering is van onze regelgeving inzake handel en diensten.

Minister-president, u hebt terecht gewezen op bepaalde moeilijkheden en opmerkingen die telkens terugkomen in debatten over de handelsverdragen, en op de transparantie. Er komt een publiek debat. Internationaal Vlaanderen is dat debat intussen al aangegaan met onder meer FIT, de VVSG en de Vereniging van de Vlaamse Provincies. In het kader van die transparantie hebt u ook gewezen op de maandelijkse stand van zaken die wij krijgen. In het Vlaams Parlement krijgen wij elk maand een mededeling met een stand van zaken over de beslissingen die zijn genomen door de verschillende raden, de betrokkenheid van Vlaanderen en van de andere deelstaten, de verantwoordelijkheden, de inbreukprocedures. Dat is uniek, dat bestaat niet op het federale niveau. Als lid van het Federaal

Adviescomité Europese Aangelegenheden, wapen ik me telkens met de verslagen die wij hier van uw diensten krijgen. In Vlaanderen staan we op dat vlak alvast een stapje verder. Dit sluit opnieuw aan bij die transparantie, bij het publieke debat en bij de openheid die er is over dit debat.

U hebt ook terecht verwezen naar de bezorgdheid over de rode lijnen die telkens terugkomt bij die handelsverdragen. Culturele exceptie is ook hier van toepassing, alsook duurzame ontwikkeling, vrijwaring van onze regelgeving op het vlak van consumentenbescherming en onze terechte strengere veiligheidsnormen.

Op het vlak van transparantie hebt u verwezen naar het mandaat dat online staat en dat we dus kunnen terugvinden. Ook over deze onderhandelingen bestaat er dus voldoende openheid.

Het is duidelijk dat bepaalde tegenstanders van handels- en investeringsverdragen een medestander hebben die binnenkort zijn intrek neemt in het Witte Huis. Parfois, les extrêmes se touchent. De onderhandelingen zijn tijdelijk opgeschort, maar ik hoop dat ze in de lente opnieuw kunnen worden opgestart op basis van die openheid en transparantie. Daarbij moeten de rode lijnen gevrijwaard worden.

Conclusie: ook dit verdrag is van belang voor Vlaanderen, waarbij we onze belangen moeten verdedigen. Ik hoop dat dit verdrag tot een goedkeuring zal leiden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De onderhandelingen zijn de facto opgeschort. Het is misschien beter te spreken over een pauze in de onderhandelingen.

Mijn diensten zullen uiteraard op de hoogte zijn van de stand van zaken die wordt opgemaakt. Zij volgen zeer actief elke onderhandelingsronde op. Wallonië doet dat nu ook. Ook bij de onderhandelingen over het TTIP en het CETA waren wij altijd aanwezig. Ik heb tot mijn genoegen vastgesteld dat Waals minister-president Magnette nu twee mensen afvaardigt naar die onderhandelingen. Dat moet voorkomen dat men in de toekomst zegt dat men pas de laatste maanden op de hoogte is gebracht van onderhandelingen die vijf jaar hebben aangesleept, waarbij tweemaal een mandaat is gegeven en zelfs de eindgoedkeuring is verstrekt om dan verwonderd vast te stellen dat men de laatste maanden een tekst krijgt.

Wij doen in Vlaanderen heel veel wanneer het gaat over transparantie en het versterken van het draagvlak. Ik kan u niet zeggen wat hier is gebeurd in 2007. Wanneer u een schriftelijke vraag stelt, kan ik dat laten opzoeken in de hoop dat men dat nog terugvindt. Ik kan wel zeggen dat ik bij de Vlaamse handelsstrategie 155 actoren heb aangeschreven. Het is de bedoeling die lijst te versterken en te updaten bij elke nieuwe bevraging die gebeurt.

Ik breng de maandelijkse mededeling. De heer Vanlouwe heeft er terecht op gewezen: wij zijn zeer transparant, de actieve parlementsleden kunnen maand na maand de stand van zaken opvolgen, de vooruitgang ook. Ik ga twee bijkomende maatregelen treffen, ik ga aan het Vlaams-Europees verbindingsagentschap (vleva) vragen om hier – als er toch een pauze is en er dan een hervatting zou komen – toch nog eens een event te organiseren zoals ze dat gedaan hebben voor de stakeholders voor de EU-visie. Ze kunnen de actoren bijeenbrengen om een uitgebreide stand van zaken te geven en vooruit te blikken naar nieuwe mogelijkheden.

Ik herhaal, ik ga ook – en dat is nieuw, denk ik – aandringen bij de Europese Commissie, via de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), dat er ook daar leeskamers worden georganiseerd zodat de parlementsleden ook daar geïnformeerd zouden zijn, zoals dat ook voor het TTIP gebeurt. Ik zie niet in

waarom men dat zou doen voor het ene verdrag en niet voor het andere, ook al lopen hier de onderhandelingen natuurlijk al een hele tijd.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Ik dank u voor uw initiatief, minister-president, om hier inderdaad ook leeskamers te organiseren. Ik vind dat niet open genoeg, maar het is een stap in de goede richting van de transparantie. Ik ben blij dat u die vraag gaat stellen. Ik ben benieuwd naar het antwoord, en op welke termijn u dat gaat krijgen.

Een laatste punt gaat over de bevraging van het brede middenveld. Dat is in 2007 gebeurd, u voelt zelf aan dat dit al zo lang geleden is, de onderhandelingen zijn al zo lang bezig. Als we een draagvlak willen voor de onderhandelingen, zouden we het best het middenveld weer bevragen. U wilt dat via vleva doen. Ik zou u en uw diensten willen uitnodigen om eens te kijken of het niet breder kan. Vleva is goed, maar misschien kan het nog breder. Dat laat ik aan uw initiatief over.

De vorige events die door vleva zijn georganiseerd, doen hun best. Maar de brede betrokkenheid van het middenveld zie ik niet elke dag verschijnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Verklaring van Namen – 656 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De 'Déclaration de Namur' is belangrijk, minister-president. U hebt erop gereageerd. In zijn internationale handelsstrategie erkent Vlaanderen het belang en de meerwaarde van internationale handel en kiest er resoluut voor om zijn politieke en economische belangen op Europees en internationaal vlak offensief te behartigen. Die keuze is meer dan terecht, gezien het feit dat een op zes Vlaamse jobs afhankelijk is van internationale handel en dat Vlaanderen goed is voor 84 procent van de Belgische export. Vlaanderen kiest evenwel niet blind voor vrijhandel en sluit een aantal gevoelige diensten als onderwijs, gezondheidszorg of audiovisuele zaken uit van vrijhandel. In de vorige vraag werd al verwezen naar die excepties die in onderhandelingsmandaten staan.

Die offensieve aanpak staat in schril contrast met de visie die uw collega, Waals minister-president Magnette, in zijn Verklaring van Namen naar voren schuift. Daarin draait Wallonië de rol van de EU op het vlak van wereldhandel terug en neemt in de plaats daarvan een zeer protectionistische houding aan. Wallonië wil vrijhandel beperken tot een aantal sectoren die in vrijhandelsverdragen worden opgenomen, verdragen waar het Waalse Gewest zich echter zeer wantrouwend en defensief tegenover opstelt.

Volgens Magnette leiden de handelsverdragen "niet meer tot extra groei", zo staat er letterlijk in de 'Déclaration de Namur'. Wallonië gaat ervan uit dat groei geen doel op zich is en vergeet daarbij dat welvaart misschien wel een doel op zich is. Wallonië zegt dus dat de strijd tegen armoede moet worden aangegaan en dat men duurzame ontwikkeling gaat bevorderen.

De zogenaamde Verklaring van Namen pleit voor meer transparantie – we hebben daar in deze commissie en in de plenaire vergadering veel over gediscussieerd – in de onderhandelingen en voorafgaande openbare impactanalyses.

Ook eist minister-president Magnette nogmaals de stopzetting van de onderhandelingen over het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) en stelt hij verschillende maatregelen voor die vandaag al bestaan, die zijn opgenomen in handelsverdragen of die het voorwerp zijn van onderhandelingen. Het verwondert me dat de minister-president destijds niet heeft opgeroepen om het CETA-verdrag (Comprehensive Economic and Trade Agreement) stop te zetten, het verdrag waarover gedurende zeven jaar onderhandeld werd, waarbij de toenmalige regeringen tot twee maal toe een mandaat hebben gegeven. Blijkbaar had men toen niet goed door waarvoor men een mandaat gaf.

Bovendien gaat minister-president Magnette voorbij aan de inspanningen die werden geleverd om de transparantie te verhogen – u hebt het reeds aangehaald – zoals het openbaar onderzoek, het overleg met het middenveld, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), de stukken die online staan en de leeskamers. We zitten natuurlijk in een digitaal tijdperk. Hij gaat voorbij aan het feit dat wie alle kaarten op tafel legt, al bij voorbaat is verloren. Iedereen die een contract moet onderhandelen, weet dat men niet zomaar direct zijn troeven kan uitspelen.

De rol van het Europees Parlement wordt in de verklaring ook helemaal uitgehold. Het is echt een protectionistische, defensieve houding die onze Waalse burens aannemen.

Minister-president, met deze verklaring verwijderd Wallonië zich enkel verder van de Vlaamse visie op de internationale handel. Die verwijdering werd helaas ook duidelijk tijdens uw recente handelsmissie in Texas. Terwijl de Vlaamse overheid en uzelf inspanningen leverden om Amerikaanse investeerders warm te maken met verwijzingen naar onze hoge productiviteit en onze gedaalde loonkosten, blijkt dat de Waalse overheid ideetjes heeft gelanceerd als een verkorting van de arbeidsduur met behoud van loon.

Tijdens de voorstelling van de Déclaration de Namur heeft Waals minister-president Magnette het belang van vrijhandelsakkoorden voor Vlaanderen overigens erkend. Hij vraagt zich af wat het belang is voor Wallonië of voor Italië. Ik heb niet echt de indruk dat positieve voorstellen zijn gelanceerd. De aangenomen houding was niet offensief, maar bijzonder defensief.

Ik heb gezien wie de Déclaration de Namur heeft ondertekend. Het gaat onder meer om minister-president Magnette, die heeft ondertekend als hoogleraar aan de Université Libre de Bruxelles. Ik heb de namen gezien van verschillende hoogleraren van allerlei universiteiten in Europa, behalve uit Vlaanderen en Nederland. Het gaat meestal om Waalse universiteiten. Ik stel vast dat hij aan de Vlaamse universiteiten niet echt medestanders heeft gevonden.

Minister-president Magnette heeft zijn verklaring aan de voorzitter van de Europese Commissie, de heer Juncker, bezorgd. Hij heeft om een reactie gevraagd en hij hoopt op deze manier een debat over handel op gang te brengen, iets wat hij heeft nagelaten toen het onderhandelingsmandaat voor het CETA is gegeven en later is herbevestigd.

Minister-president, wat is uw reactie op het standpunt van minister-president Magnette dat handelsverdragen niet meer tot bijkomende groei leiden? Is het uw visie dat die akkoorden leiden tot meer welvaart en tot meer tewerkstelling voor onze bevolking? Wat is de impact van deze verklaring op het Vlaams internationaal handelsbeleid en op de slaagkansen van de gezamenlijke handelsmissies? Op welke wijze is de Vlaamse internationale handelsstrategie uitgedragen en verspreid? We leven immers in een land waarin de ene kant vooruit wil en de andere kant ter plaatse blijft trappelen of misschien zelfs achteruit wil.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik heb kennisgenomen van de Déclaration de Namur. Ik heb de tekst van het internet moeten halen, want minister-president Magnette heeft me de verklaring jammer genoeg niet opgestuurd. Ik heb hem wel mijn handelsstrategie doorgestuurd. Ik vind dat men dit het best in onderlinge openheid doet.

Om te beginnen, vind ik het positief dat er in Wallonië interesse bestaat voor de internationale handel. De verklaring bevat een aantal vanzelfsprekende zaken die wij ook onderschrijven. Wallonië volgt ons op een aantal vlakken. Ik denk dan aan de transparantie. Wij zorgen er wel degelijk voor dat in de loop van de onderhandelingen bevragingen van het middenveld en contacten worden georganiseerd. Het is een goede zaak dat ook in Wallonië voor transparantie wordt gepleit. Ik denk ook aan een aantal kwaliteitsstandaarden die in het mandaat zijn opgenomen. Het kan geen kwaad dit nog eens te beklemtonen. Met betrekking tot het CETA en het TTIP heb ik al aangetoond dat die normen deel uitmaken van het mandaat van de Europese Commissie. Het gaat dan onder meer om de standaarden voor de rechters. Er moeten op dat vlak kwaliteitsnormen gelden. Er moet kmo-vriendelijkheid zijn. Dit zijn allemaal punten die we onderschrijven en die niets aan de bestaande situatie toevoegen. Op zich zijn ze echter positief.

Met de teneur van de verklaring heb ik het moeilijker. Onze visie op internationale handelsvraagstukken klinkt anders. Ik verwijs naar de vele vragen om uitleg hierover die ik in de commissie heb beantwoord. Wij gaan uit van de positieve effecten van de internationale handel voor Vlaanderen. Dit wordt ook aangetoond in de studie van professor Van Hoof en professor Soete. In Vlaanderen is een op de zes jobs aan de internationale handel gerelateerd. We zien de positieve waarde hiervan in.

De studies van de Vlaamse Regering bevestigen dat de buitenlandse vraag in 2016 is toegenomen. Het gaat dan natuurlijk om cijfers tot en met november 2016. Als het goed gaat, profiteert Vlaanderen hiervan dankzij onze export. Dit staat op zijn beurt garant voor jobs. We zien dan ook dat de werkloosheidscijfers in Vlaanderen almaar beter worden. Het lijkt me goed de deuren open te houden.

We moeten onze reële groei trachten te verhogen. In 2015 kende Vlaanderen een groei met 1,6 procent. Dat lag beduidend boven de groei in Wallonië en Brussel en boven het Belgisch gemiddelde. De verwachtingen luiden dat Vlaanderen in 2016 een groei met 1,4 procent zal hebben gekend. Voor België in zijn totaliteit wordt dat 1,2 procent. Voor Wallonië wordt het 1,1 procent en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt het 0,8 procent. Vlaanderen heeft een open economie en profiteert hiervan. We zetten hier dan ook sterk op in.

Ik beschouw de Verklaring van Namen als een reflectiedocument waarin de Waalse visie op handel doorschemert. Het is een reflectiedocument dat is bedoeld om het debat op gang te brengen. Het bevat elementen die goed zijn om dit debat op gang te brengen en die aanleiding tot reflectie vormen.

De Verklaring van Namen heeft geen impact op onze eigen Vlaamse handelsstrategie. We hebben een eigen Vlaamse internationale handelsstrategie uitgewerkt. Dit lijvig document is al voor de Verklaring van Namen goedgekeurd. Ik heb onze handelsstrategie overigens aan de regeringen van de andere deelstaten en aan de Federale Regering bezorgd.

Wij hebben die strategie ontwikkeld nadat wij een ruim debat hadden georganiseerd. Ik heb daarnet in mijn antwoord op de vraag om uitleg van mevrouw Turan gezegd dat wij daar 155 stakeholders bij hebben betrokken. Het is absoluut niet zo dat nu de indruk zou kunnen worden gewekt dat Wallonië het

debat zou willen organiseren en daarin het voortouw nemen. Als dat gebeurt, dan spreek ik dat volledig tegen. Wij doen dat in Vlaanderen al sinds jaar en dag. Wij voeren het debat over de internationale handelskwesties: door de betrokkenheid van de stakeholders, door overleg en seminaries te organiseren, door het beantwoorden van vragen hier.

Alleen al over TTIP vinden we op de website van dit parlement 4 resoluties, 6 moties, 41 vragen om uitleg, 5 schriftelijke vragen, 62 verslagen, 5 beslissingen van de Vlaamse Regering en 25 andere documenten die publiek te consulteren zijn. Ik heb tot mijn verbazing in bepaalde media gelezen dat Vlaanderen daarover geen debat voert, dat daarover in het parlement gezwegen wordt, dat de lippen stijf op elkaar worden geklemd. Ik denk dat de cijfers aantonen dat dit totaal onjuist is. In dezelfde periode werden over TTIP 9 publieke debatten georganiseerd, al dan niet met medewerking van mijn diensten, en werd er in elke provincie een dialoog op gang gebracht. De resultaten van al dat overleg en van die dialoog zijn verwerkt in die handelsstrategie. Ik wil erop wijzen dat we dat overleg en die dialoog in de toekomst zullen voortzetten, zoals ik daarnet ook heb gezegd.

Ik denk niet dat het enige impact zal hebben op de organisatie van gezamenlijke missies. Die handelsmissies worden opgebouwd rond heel praktische B2B-contacten voor de deelnemende bedrijven. Ik zie dat Wallonië daar even gretig als Vlaanderen aan deelneemt. Op het terrein heeft Wallonië wel een andere houding dan in de theorie. Ik kom daar straks nog op terug.

De positie en de handelsbetrekkingen van Vlaanderen worden daar niet door beïnvloed. Dit zal volgens mij ook geen invloed hebben op de gezamenlijke handelsmissies.

Ik heb onze handelsstrategie bezorgd aan de Europese commissaris voor Handel, aan de federale minister van Buitenlandse Zaken en aan al mijn collega's in de deelstaten binnen België. Ik heb hun allemaal een exemplaar toegestuurd. Ik heb er bovendien ook een bezorgd aan Commissievoorzitter Juncker. Het departement heeft ook een exemplaar gestuurd naar de vertegenwoordigers van het ruimere maatschappelijke middenveld in Vlaanderen.

Met de Werkgroep Europees Handels- en Investeringsbeschermingsbeleid van de Vlaamse overheid zijn ook alle departementen en agentschappen betrokken bij de uitwerking van die strategie. Uiteraard hebben zij allemaal de eindbeslissing bevestigd gekregen. Elk departement en elk agentschap kan in zijn communicatie daarnaar teruggrijpen. Het is evident dat onze diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland allemaal de tekst hebben gekregen.

Ik kom tot de essentie: de tegenstelling in de visie tussen Wallonië en Vlaanderen. Naar mijn smaak is de Verklaring van Namen heel defensief. Het is een heel andere aanpak dan onze open aanpak in Vlaanderen. Om een voorbeeld te geven: Wallonië wil niet met negatieve lijsten werken. Zoals andere landen werken wij met negatieve lijsten. Wij zeggen welke materies wij uitsluiten van die akkoorden. Maar voor de rest staan wij open voor handel. Het is alleen als er negatieve bemerkingen zijn dat we zeggen dat we iets niet doen. Wallonië wil dat beperken tot een lijst die werd opgemaakt: er mag geen andere handel worden gedreven dan deze met betrekking tot de materies die in die lijst staan. Dat is natuurlijk een beperking. Als men iets vergeet, als er geen consensus ontstaat over een aantal van die positieve lijsten, als er nieuwe aspecten ontstaan, dan zitten die niet vervat in dat verslag.

Zeer opvallend is ook dat Wallonië eigenlijk een stap terugzet in de Europese eenwording. Dat is zeer opmerkelijk. Wallonië wil de bevoegdheid van de EU terugschreeven en laten terugkomen naar de lidstaten. De investeringsluiken zijn

gemengde bevoegdheid van Europa en de lidstaten. Maar het is toch bij uitstek de EU die dé partner is om in de wereld te onderhandelen over de handelsverdragen. Wat als straks elk van de 27 lidstaten moet onderhandelen met India, met China, met de VS? Dan zullen wij, ten eerste, compleet uit elkaar gespeeld worden. Ten tweede, wij hebben de macht niet om daar iets tegenover te plaatsen. Zelfs de grote Europese lidstaten – Duitsland, Frankrijk, Italië – zijn kleine spelers, laat staan landen als België, Nederland en Luxemburg, om nog niet te spreken van andere kleine landen. Dit is zeer opvallend. Het is een terugschreeven van Europese bevoegdheid. Ik zie ook geen positieve benadering in de zin van: 'Handel is goed voor groei en jobs, en creëert welvaart in een land.'

Ik geef nog een voorbeeld. Men wil ook drempels invoeren. Je mag geen handelsverdragen sluiten met landen die bijvoorbeeld geen minimumvennootschapsbelasting heffen. Dit kan ertoe leiden dat je een aantal akkoorden niet meer kunt afsluiten. Op het terrein zie ik toch een andere houding. Wallonië is net met mij meegegaan naar Texas, dat 0 procent vennootschapsbelasting heft. Nul! Daar heeft Wallonië zijn uiterste best gedaan om akkoorden te sluiten en investeringen aan te trekken. Maar tegelijkertijd wordt de Verklaring van Namen wereldkundig gemaakt, waarin wordt gezegd: 'Met landen die geen minimum-handelsvennootschapsbelasting heffen, gaan we geen handel drijven.' Dat belet hen niet om tegelijkertijd een handelsmissie te doen naar landen die 0 procent handelsvennootschapsbelasting heffen. Er wordt in Texas trouwens ook 0 procent personenbelasting geheven.

Er is dus een zeer fundamenteel verschillende benadering op dat vlak tussen Vlaanderen en Wallonië.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw zeer uitgebreide en omstandige antwoord. Het toont opnieuw aan dat er in dit land een belangrijke verschillende visie bestaat tussen Vlaanderen en Wallonië. Op zich is daar niets op tegen, maar het kan natuurlijk niet zijn dat de ene deelstaat de andere blokkeert in zijn evolutie.

We kennen de cijfers. Eén op de zes jobs in Vlaanderen is verbonden aan de internationale handel. Een cijfer dat u niet hebt aangehaald, maar dat ook van belang is, is dat de internationale handel in Vlaanderen de voorbije jaren gegroeid is tot 300 miljard euro. In Wallonië is dat de voorbije jaren stabiel gebleven op ongeveer 50 miljard euro. Jammer genoeg is er niet echt een groei geweest. Ik vind dat bijzonder jammer voor Wallonië. Ik zou Wallonië er net toe willen aanzetten om de nodige inspanningen te doen opdat er ook een groei is.

U zegt terecht dat er in Vlaanderen een bepaalde open houding is. Wij zijn dan ook een open economie. Wij willen handel drijven. Wij zien de voordelen van de Europese Unie, van handelsverdragen, van het CETA-verdrag en van een handelsverdrag met de Verenigde Staten. Wij denken dat we op het vlak van vrijhandel een groene kaart moeten geven – het beeld van de groene en de rode kaart wordt geregeld gebruikt in Europa. We moeten vertrouwen hebben en de groene kaart geven, maar wel in uitzonderingen voorzien: die rode lijnen die bepaald worden, die culturele exceptie die er is, consumentenbescherming, het behoud van onze eigen, strenge regelgeving. De houding van Wallonië is veeleer een rode kaart, met uitzonderingen. Jammer genoeg heeft Wallonië dus die zeer defensieve houding. Die teneur blijkt ook uit deze 'Déclaration de Namur', die volgens ons wijst op protectionisme. Dat protectionisme beginnen we nu voor het eerst ook aan de andere kant van de oceaan vast te stellen.

Het is een terugkeer van het Europese handelsbeleid naar de lidstaten. Soms zijn er partijen die heel eurokritisch zijn, andere partijen zijn heel eurorealistisch. Ik

stel vast dat er een eurokritische houding bestaat, die misschien niet gedeeld wordt door Vlaanderen, maar evenmin door andere lidstaten in de Europese Unie. Ik hoop alvast dat Vlaanderen verder kan gaan. We komen straks nog terug op uw EU-visienota. Ook daar zal het Europese handelsbeleid ter sprake komen. Ik hoop alvast dat wij met Vlaanderen die offensieve houding kunnen voortzetten. Dat is van belang voor onze welvaart, voor jobcreatie, voor economische groei. Je kunt zeggen dat groei geen doel op zich is, maar de welvaart van de inwoners en de burgers is wél een doel op zich. Volgens ons gebeurt dat door jobcreatie en door economische groei.

Ik vind het ook positief dat u zelf vanuit de Vlaamse Regering die andere strategie hebt overgemaakt aan de Europese Commissie, aan Commissievoorzitter Juncker en aan het middenveld. Het is dan ook enigszins verwonderlijk dat u zelf de Verklaring van Namen niet krijgt van uw collega en dat u ze moet opzoeken. Ik heb ze ook opgezocht.

Ik weet niet of collega Turan deze 'Déclaration de Namur' heeft gelezen, maar er staat een heel hoofdstuk in over geschillenbeslechting. We weten ondertussen dat in CETA het ICS-verhaal (Investment Court System) aanvaard is. We moeten die discussie hier niet heropenen, maar het is interessant om dat eens te lezen. Het wijst ook op een protectionistische houding. De voorkeur moet gaan naar nationale en Europees-rechterlijke instanties. Dan zal een andere partner, die meedoet in die onderhandelingen, zeggen: waarom moeten wij een beroep doen op de wetgeving van die lidstaat, en wat is er mis met onze wetgeving? Er staat dan wel een uitzondering in: "Er kan slechts een beroep worden gedaan op een internationaal mechanisme voor geschillenbeslechting wanneer dat bepaalde voordelen biedt." Men geeft daar dus weer wat toe en gaat dan weer in de richting van zo'n ISDS (Investor-State Dispute Settlement) of ICS.

We hebben dat debat al meerdere malen gevoerd. Er is met al die bezwaren rekening gehouden. Soms is het veel opname en veel blabla, maar die toch op een bepaalde teneur wijst, die anders is in Vlaanderen, gelukkig maar.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Ik denk dat de 'Déclaration de Namur' inderdaad bedoeld is om een debat te voeren. CD&V ziet dat als een denkoefening over het handelsbeleid in zijn geheel.

Er staan ten eerste een aantal punten in die eigenlijk al grotendeels verwezenlijkt zijn. De minister-president heeft dat ook gezegd. Het gaat dan om punten rond transparantie en participatie. Ten tweede staan er een aantal punten in die momenteel al op het terrein bestaan. Er is onder andere sprake van het uit de onderhandelingen houden van de openbare diensten. Maar huisvuilophaling, groenvoorzieningen, ziekenhuisvervoer, dat zijn allemaal openbare diensten die niet meer altijd door de overheid zelf worden gedaan. Dat zou dus echt wel een stap terug zijn.

Voor ons is het dus een reflectiedocument dat een aantal bezwaren naar voren brengt, zonder concrete en haalbare antwoorden te bieden.

En als je die Verklaring van Namen strikt volgt, kun je eigenlijk geen enkel verdrag meer sluiten. Ik denk niet dat dat de bedoeling is van de reflectienota van professor Magnette.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, we hebben ook kennisgenomen van de Verklaring van Namen nadat het een feit was, net zoals we als leden van het

Vlaams Parlement hebben kennisgenomen van uw Vlaamse handelsbeleid nadat het een feit was geworden.

Hoe u met uw collega's overeenkomt en of u het vooraf afstemt of opstuurt, daarmee heb ik geen zaken. Ik kijk naar wat wij als parlement krijgen. In dit geval hebt u daar weinig mee te maken. Maar ik zou het Vlaamse handelsbeleid uitvoerig willen bespreken in deze commissie. Ik heb die wens al overgemaakt aan Rik Daems. Allicht is dat voor later. Er zijn daarover al actuele vragen gesteld, maar ik wil met de minister-president graag dieper ingaan op dat lijvig document waaraan heel veel werk is voorafgegaan en waarbij heel veel mensen betrokken zijn geweest. We kunnen dan bekijken hoe dat tot stand is gekomen, hoe het parlement daarop kan reflecteren en welke invloed het daarop eventueel nog kan hebben.

Ik kan ook lezen. Ik heb de Verklaring van Namen afgeprint en gelezen. Het bevat inderdaad een aantal herhalingen van dingen die we belangrijk vinden. De minister-president zegt dat het document een aantal goede elementen bevat. De heer Vanlouwe zegt dat het veel blabla bevat. Het gaat onder andere over de eerbiediging van de democratische procedures, de naleving van de socio-economische en gezondheids- en milieuwetgeving en de waarborg van het algemeen belang in het kader van geschillenbeslechting. Op zich vind ik dat geen blabla.

Het Vlaamse handelsbeleid is zeer detaillistisch uitgewerkt. Voor zover ik het kan zien, wil deze Verklaring van Namen gewoon de bakens verzetten voor de standaarden waaraan toekomstige onderhandelingen van handelsakkoorden moeten voldoen. Die nieuwe standaarden zijn overeenkomstig de bezorgdheden die door de publieke opinie zijn geuit, in het bijzonder wat betreft de debatten rond het CETA en het TTIP. De overkoepelende doelstelling schrijft zich in in een mondialisering die gaat voor duurzame ontwikkeling, de strijd tegen armoede en ongelijkheid en de strijd tegen klimaatverandering. Bovenal mogen de handel en de private belangen nooit ten nadele van het publieke belang zijn. Dat zijn principes die zeer waardig zijn om voor te strijden. Ik zie dus weinig blabla.

Er zijn een aantal ideeën gelanceerd wat betreft de democratisering van het onderhandelingsmandaat, waarover wij eens grondig moeten reflecteren. Zo is er de vraag om voor het geven van een mandaat impactanalyses te laten plaatsvinden en de vraag om voor het geven van een mandaat naar de toekomstige handelsakkoorden toe een debat te voeren in de relevante parlementen. Ik weet niet wat er voor 2007 in dit parlement is besproken over het Trade in Services Agreement (TiSA). Ik vind het belangrijk dat de debatten grondig en op voorhand worden gevoerd, met betrokkenheid van het middenveld.

Ik heb één grote kritiek op de Verklaring van Namen, namelijk dat de betrokkenheid van het middenveld er veel te weinig in terug te vinden is. Op dat vlak kan er dus nog veel worden verbeterd.

Wat betreft het naleven van de socio-economische, gezondheids- en milieuwetgeving, is het zo dat de huidige generatie handelsakkoorden op zoek gaat naar niet-tarifaire barrières om de handelsbelemmeringen op te heffen. Dat is het verschil met het verleden. We moeten er echter voor zorgen dat die akkoorden onze wetten, die het Europees model beschermen, niet verzwakken.

Het is mij niet duidelijk wat jullie protectionistisch vinden aan de Verklaring van Namen. Jullie zeggen dat die de bevoegdheden van Europa wil terughalen naar de lidstaten. Minister-president, u hebt dat ook gezegd. Ik lees dat echter nergens in die Verklaring. Waar ziet u dat staan? Integendeel, het is eerder iets dat ik bij u terugvind, in uw Vlaamse handelsbeleid. U wilt het investeringsbeschermingsmechanisme terug naar de lidstaten brengen. De beweging die jullie

verwijten aan de Verklaring van Namen, zie ik terug in uw handelen en uw handelsbeleid. U moet mij de logica daarvan eens uitleggen.

U hebt het over de socio-economische, gezondheids- en milieuwetgeving. Een van de elementen die aan bod komen in de Verklaring van Namen, is dat je niet begint te onderhandelen met een partner die een aantal kerninstrumenten wat betreft de mensenrechten niet heeft ondertekend, zoals de basis IAO-conventies (Internationale Arbeidsorganisatie), de aanbevelingen van het BEPS-project (Base erosion and profit shifting) en het Parijse Klimaatakkoord. Wat is daar protectionistisch aan?

In uw handelsbeleid zegt u dat u mensenrechten en het maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel draagt. Ik heb u al verschillende keren gezegd dat we daaraan veel lippendienst bewijzen. Wat is er mis mee om die voorwaarden te stellen? Vlaanderen zou er nog veel van kunnen leren.

Mijnheer Poschet, u zegt dat we, als we dat naleven, nog maar weinig handelsakkoorden kunnen sluiten. *(Opmerkingen van Joris Poschet)*

Ik wil CD&V graag horen bevestigen dat u er voorstander van bent handelsbetrekkingen te onderhandelen met landen die belangrijke IAO-conventies nog niet hebben ondertekend.

Ik vind dat de Verklaring van Namen een positieve stap is voor de toekomstige handelsakkoorden. U hebt verwezen naar die negatieve lijsten. In het verdrag wordt voorgesteld om met positieve lijsten te werken. Tot het CETA en het TTIP werkte Europa ook met positieve lijsten, minister-president. Er is een mainstream van mensen die zeggen: 'Die handelsakkoorden ten dienste van de grootste multinationals, dat pakt niet meer.' En om draagvlak te creëren voor uw handelsakkoorden, vind ik dat we er ideologisch over moeten nadenken.

Voorzitter, ik rond af. Ik heb de lijst gezien van wie er allemaal heeft ondertekend: professor Magnette, de minister-president van Wallonië, de heer Piketty. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Communist Piketty, dan zijn uw woorden. Ik zal nog een aantal andere communisten opnoemen, die dat allemaal hebben ondertekend. Ik noem geen namen, enkel universiteiten. De Cambridge University heeft mee ondertekend, net als l'Université de Bordeaux, de Oxford University, de universiteit van Berlijn, l'Université de Nantes, Rome, l'Université de Genève, l'Université de Montréal, de universiteit van Helsinki, de Paris School of Economics, de London School of Economics, de Boston University, de Harvard Kennedy School, l'Université libre de Bruxelles, enzovoort.

Mensen die verbonden zijn aan die universiteiten, hebben dit mee ondertekend. Ik wil vragen dat we bij de bespreking die we zullen voeren over het Vlaamse handelsbeleid, dit alles naast elkaar zouden leggen, om te bekijken wie een progressief handelsbeleid aan het voeren is of daartoe de aanzet geeft. Wij in Vlaanderen moeten immers naar onszelf kijken. We moeten alle positieve elementen die we kunnen krijgen, implementeren, meenemen om ons eigen handelsbeleid te perfectioneren, maar het gaat niet op om op voorhand te zeggen dat dit protectionistisch is. Ik wil weten wat er protectionistisch is en wie, Vlaanderen of Wallonië, bepaalde bevoegdheden terug wil halen van Europa. Als ik me niet vergis, is het immers nog altijd Sander Loones die nu namens de N-VA een lijst aan het maken is van de bevoegdheden die terug moeten komen, en wil CD&V het handelsbeleid eventueel opnieuw federaal maken. Bij Open Vld, dat afwezig is, heeft men daar ook uitspraken over gedaan. *(Opmerkingen van Joris Poschet)*

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik begrijp dat mevrouw Turan zich uitslooft om het Waalse beleid te verdedigen. Dat is heel opmerkelijk. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Mevrouw Turan, ik stel alleen vast dat Wallonië in die tekst zegt dat de nationale parlementen de volledige bevoegdheid moeten blijven behouden in deze procedures. Zij beschouwen die als gemengd, terwijl het onze stelling is dat handel niet gemengd is en investeringen wel. Het gaat erin over investeringsverdragen, maar ik ga ervan uit dat ze het hier hebben over handelsverdragen. Ze willen zelfs niet de provisionele toepassing laten gebeuren, want de nationale parlementen moeten hun 'full power' kunnen blijven gebruiken. Als daar iets anders mee wordt bedoeld, dan zal ik het graag horen van collega Magnette.

Niet alleen het middenveld ontbreekt hierin, maar ook het Europees Parlement. In deze tekst geeft Magnette geen rol aan het Europees Parlement, alleen aan de nationale parlementen. Het is toch zeer opmerkelijk dat het Europees Parlement daarin niet langer vermeld is.

Voor de rest blijf ik bij wat ik heb gezegd. Ik denk dat de heer Poschet gelijk heeft: als je die tekst gaat toepassen, dan zal je geen handelsverdragen meer sluiten. Ik geef het voorbeeld van die IAO-bepalingen. U zegt dat de landen allemaal aan alle bepalingen moeten voldoen. Trouwens, de IAO vraagt zelf maar om ernaar te verwijzen in de verdragen, en ze niet echt als dusdanig als essentiële opsommingen op te nemen. Landen als India of Iran gaan absoluut niet voldoen aan alle IAO-voorwaarden. U kunt natuurlijk beslissen dat we daar geen verdragen mee sluiten, dat we zeer consequent daarin zijn en op onze kluit gaan zitten. Ik stel echter vast, ik herhaal het, dat Wallonië er geen enkel probleem mee heeft om handel te drijven met Texas, terwijl het tegelijkertijd een tekst uitstuurt waarin staat dat er geen verdragen mogen worden gesloten met landen waar geen vennootschapsbelasting wordt geheven. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Dat is een vaststelling. Het kan zijn dat ik de enige ben om daar een lichte tegenstelling in te zien, maar ter zake lijkt me van veel consequentie geen sprake meer te zijn. Er worden inderdaad ook diensten uitgesloten waarvan dat echt wel zinloos is. De heer Poschet heeft daar ook op gewezen. Dat zijn diensten die wel in concessie worden gegeven, die wel door privéondernemingen worden uitgbaat enzovoort.

De algemene teneur daarvan is dus inderdaad een andere dan die in Vlaanderen. Dat is het minste dat je kunt vaststellen. We stellen inderdaad vast dat Wallonië een aantal open deuren intrapt, deuren die we al lang hadden geopend, die Europa al lang had geopend. Die kwaliteitsnormen staan in elk mandaat van de Europese Commissie. Daar laten we niet op afdingen. Er zijn domeinen waarvan we zeggen dat ze niet in aanmerking komen voor vrijhandel. Daar laten we niet op afdingen. Dat is een bevestiging van wat bestaat, net zoals het interpretatief instrument bij het CETA-verdrag bevestigt wat al in dat verdrag staat. Ik heb daar geen probleem mee, het is ook goed dat dit nog eens wordt bevestigd als dat nodig is voor de Waalse achterban, maar het voegt niets toe aan het beleid van de EU en het beleid van de Europese landen. Het voegt ook niets toe aan ons beleid. Wij blijven er alleszins voor gaan om nieuwe markten te kunnen betreden, om onze bedrijven toe te laten om nieuwe contracten af te sluiten, zodat we onze welvaart in Vlaanderen kunnen behouden. Onze economie is immers de derde meest globaliseerde ter wereld.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk inderdaad dat we opnieuw een interessant debat hierover hebben gevoerd. Collega Turan, u pleit onder meer voor een grondig debat over onderhandelingsmandaten,

maar ik moet toch vaststellen dat u hebt nagelaten dat te vragen toen het onderhandelingsmandaat met betrekking tot het CETA door de regering werd gegeven. U hebt eveneens nagelaten om dat te vragen met betrekking tot het heronderhandelingsmandaat in 2009-2011, toen uw partij in de regering zat. Men zegt dat het niet de bedoeling is om eurokritisch te zijn of dat handelsbeleid volledig naar de lidstaten terug te trekken, maar ik stel ook vast dat de rol van het Europees Parlement volledig wordt verwaarloosd in deze Verklaring van Namen. Ik denk dan ook dat dat er voldoende op wijst dat dit bijzonder protectionistisch is. Zoals de minister-president zegt, wijst dit opnieuw op een verschil in visie dat bestaat tussen Vlaanderen, dat een open economie is en een voorstander van vrijhandel, uiteraard onder voorwaarden, en Wallonië, dat een protectionistisch beleid wil voeren op het vlak van vrijhandel en daar ook de gevolgen van moet dragen, maar die gevolgen niet mag afwentelen op Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.